

Македонските стопанственици на мали и на средни претпријатија со нетрпение го очекуваат денешниот ден - 30 септември и измените на Законот за Македонска банка за поддршка на развојот (МБПР), со што би стартувал и Гарантниот фонд, кој ќе функционира во рамките на државната МБПР. Економската програма на Владата предвидува МБПР да ги гарантира кредитите за малите и за средните претпријатија, а само за напомена, од ребалансот на државниот Буџет се издвоени 270 милиони денари, со кои би стартувало гарантирањето. Инаку, гарантирањето би се вршело само за издржани профитабилни проекти, кои веќе добиле потврда од деловната банка која го дава кредитот. Според првичните коментари, Фондот требаше да покрива до 30 проценти, но постојат можности и за 50-65 отсто од вредноста на проектот за кој се добива кредит. За директорот Бислимовски беше преурането да се зборува на оваа тема, иако многу мали и средни македонски фирми се засегнати од измените кои следуваат, особено од селекцијата според која некои ќе имаат можност да влезат во "гарантираните"?!

■ Разговорот го водеше:
Рената МАТЕСКА

☀ Беше најавувано дека МБПР ќе доживее комплетно реструктурирање, односно таа ќе прерасне во финансиска институција чија примарна активност ќе биде промовирањето на македонскиот извоз, како и обезбедувањето помош на извозниците во форма на гаранции и осигурување под пазарни услови...

БИСЛИМОВСКИ: МБПР, уште од почетокот на своето постоење, активно работеше за да им излезе во пресрет на потребите на извозниците во Република Македонија, почитувајќи ги меѓународните принципи и правила на извозното осигурување како една од примарните активности, во промовирањето и поддршката на македонскиот извоз, при што и развојот на малите и на средните трговски друштва не е запоставена. За зголемување на своите активности МБПР предлагаше промена на Законот за основање на МБПР, за да се овозможи Банката да извршува и други работи, како што е, на пример, издавањето гаранции, факторинг и сл. Се надеваме дека со законските промени, најавени во блиска иднина, овие активности ќе бидат овозможени и МБПР ќе може многу повеќе да им помогне на извозниците.

☀ Македонска банка за поддршка на развојот веќе неколку години нуди осигурителен производ на домашниот па-

зар, но засега, за жал, тоа го користат само десеттина фирми. Зошто?

БИСЛИМОВСКИ: Осигурувањето на извозните побарувања МБПР го почна како активност во мај 2001 година, со помош на СИД (Словенска Извозна Дружба) како реосигурител. Инаку, по својата организациона поставеност СИД не е класичен реосигурител и затоа МБПР од почетокот на 2005 година потпиша договор за реосигурување со АТРАДИУС РЕ, светски реномирана фирма (втора во светот на планот на реосигурување). Тоа е нов финансиски инструмент за кој е потребно подолго време да биде прифатен и разбран од извозниците. (За пример, СИД како една од најдобрите осигурителни куќи во Југоисточна Европа потрошила повеќе од четири години додека постигнала солидни резултати, и таа во почетните години имала десеттина фирми.)

☀ Странските експерти им порачаа на македонските компании да го користат осигурувањето за извозните зделки, бидејќи така се елиминира ризикот од неплаќање на извезената стока. Коментар?

БИСЛИМОВСКИ: Како финансиски инструмент, кој е присутен на пазарот во цел свет, осигурувањето на извозот дава сигурност во наплатата. Со осигурувањето се обезбедува 90 проценти наплата од извозот од страна на МБПР во случај извозникот да не може да го наплати своето побарување од странскиот купувач.

☀ МБПР, презентирајќи го трговското кредитно осигурување, потенцира дека тоа покрива 90 отсто од вредноста на извозот, а останатите 10 отсто ги задржува Банката како надоместок за поддршка на развојот. Посочивте дека клучните ефекти од кредитното осигурување се лесна наплата и минимизирање на ненаплатените долгови на извозниците без да се доведе во опасност долгогодишната бизнис врска меѓу купувачот и извозникот, обезбедување на индиректен контакт без да ги врзе ликвидните средства на извозниците и создавање нов бизнис за извозниците...

БИСЛИМОВСКИ: Во информацијата на Стопанска комора објавена во Бизнис Инфо бр.673 од 16.9.2005 година има грешка и тоа се однесува на оние 10 отсто. МБПР воопшто не задржува 10 отсто од извозното побарување, туку тоа е учеството на извозникот во штетата. Доколку по исплата на отштетата од 90 проценти, МБПР наплати и некој износ тој се дели во сооднос 90 отсто за МБПР и 10 отсто за извозникот.

Извозникот, доколку се осигура, за тоа не мора да е известен неговиот странски купувач. Доколку сака нашиот извозник може да го информира и тоа е негово право. Во случаи кога извозникот не го наплатил долгот, односно неговиот купувач не го платил побарувањето навреме, МБПР се вклучува да асистира за наплата на побарувањето. При тоа, треба да се напомене дека странскиот купувач ќе ги направи сите можни напори за да го исплати долгот, бидејќи ако не го плати тогаш неговата репутација како добар стопанственик е нарушена и тој

за било која друга набавка ќе мора да плаќа со дознаки, акредитиви и други начини на плаќање, но не на отворено. Тоа е поради системот на информации во кој МБПР преку своите реосигурители е вклучен во светот. Со тоа во иднина странскиот купувач ќе мора да има или сопствени или банкарски ликвидни средства за кои ќе треба да плати камата (банкарски), со што неговата ликвидносна позиција ќе биде влошена.

☀️ Ако вкупната вредност на извозните трансакции во светот е 10,8 трилиони американски долари, а од нив 10 отсто се осигурани, што би бил логичниот заклучок?

БИСЛИМОВСКИ: Голем дел од извозните трансакции се одвиваат со други инструменти на плаќање, кои последниве години сè повеќе се заменуваат. Трендот на осигурување е постојано за нагорна линија.

двор да инвестираат во Македонија?

БИСЛИМОВСКИ: Интересот за инвестирање во земјава во иднина сигурно ќе се зголемува, на тоа делуваат повеќе фактори, но сигурно е едно, доколку стабилноста во државата се зголемува во секој поглед инвеститорите, исто така, ќе се зголемуваат.

☀️ Прашањето за осигурување од некомерцијални ризици сè уште останува отворено...

БИСЛИМОВСКИ: Банката, можам слободно да истакнам, осигурувањето од комерцијални ризици го врши на најдобар начин според највисоките стандарди кои постојат во светот, особено со новите реосигурители кои се едни од најдобрите во Европа. Со новите реосигурители ни се даде поголема можност да добиеме информации за странските купувачи, нивниот бонитет,

рува извоз и во Србија и Црна Гора, Босна и Херцеговина, Романија, Бугарија, Албанија.

☀️ МБПР најави и среднорочно кредитирање на увоз на опрема, но само врз основа на елаборат со кој фирмата ќе докаже дека опремата е наменета за производство за извоз...

БИСЛИМОВСКИ: Основната функција на МБПР е развој во државата со одобрување кредити, колку што е можно под поповолни услови. Банката одобрува долгорочни и среднорочни кредити за опрема на нашите фирми, кредити за трајни обртни средства и други кредити, поаѓајќи од потребите на нашите фирми. Развојот на фирмите е во функција на зголемување на извозот, и најголем дел од производството во земјата е наменето за извоз.

ДЕНОТ "Д" ЗА МАКЕДОНСКИТЕ ФИРМИЧКИ

☀️ Каков е интересот меѓу стопанствениците за подигнување кредити, со оглед на висината на каматните стапки?

БИСЛИМОВСКИ: Интересот за кредити е навистина задоволителен. Тоа го потврдува досегашното работење на Банката, со искористени повеќе кредитни линии од странство како, на пример, Кредит од развојната банка од Германија во износ од 15 милиони евра, 12,4 милиони евра од Италијанската кредитна линија, две кредитни линии за микро кредитирање од Развојната банка на Германија во износ од 13 мил. евра, искористени повеќе од 3.800 кредити преку избрани банки, кредити од капиталот на Банката. Банката води политика на што е можно пониски каматни стапки, кои ќе бидат прифатливи за нашите трговски друштва. Во моментот, МБПР одобрува кредити со каматна стапка од 8 отсто, која сметаме дека е прифатлива. Во иднина ќе вложуваме напори каматните стапки на кредитите кои ќе ги одобрува Банката да бидат со пониски каматни стапки.

☀️ Можеме ли да зборуваме за конкретни показатели. Колкав е, на пример, интересот на бизнисмените од на-

да отвориме и нови пазари за нашите извозници кои претходно не се осигуруваа. Како пример, МБПР сега осигу-

☀️ Исто така, со одлука на УО на МБПР, на бонитетните извозни фирми со добри проекти ќе можат да им се одобруваат средства директно преку МБПР, а не преку банките, со што ќе се зголеми процентот на искористеност на кредитните линии за три процентни поени, а ќе се намалат каматните стапки...

БИСЛИМОВСКИ: Банката работи со посебен Закон каде се прецизирани работите кои таа може да ги извршува. Законна основа за директно кредитирање не постои.

☀️ Што најново ќе ни откриете?

БИСЛИМОВСКИ: Морам да ви кажам дека во блиска иднина нè очекува голема активност - формирањето на Гарантниот фонд, Банката ќе им издава гаранции на деловните банки за фирми со добри проекти, а кои немаат доволно колатерал, со што Владата прави напори да го овозможи развојот на малите и на средните трговски друштва. На Банката ѝ е одобрен нов кредит од Банката при Советот на Европа во износ од 10 милиони евра, преговараме со Светска банка за нов гранд за Република Македонија за новини во користењето на енергијата.